

Forfatter: Andersen, H. C.

Titel: Det gamle Egetræes sidste Drøm. (Et Jule-Eventyr.)

Citation: Andersen, H. C.: "Det gamle Egetræes sidste Drøm. (Et Jule-Eventyr.)", i Andersen, H. C.: *H.C. Andersens Eventyr bd. III kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal*, C. A. Reitzel, 1990, s. 51. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-hcaeventyr03val-shoot-workid62842.pdf> (tilgået 02. december 2021)

Anvendt udgave: H.C. Andersens Eventyr bd. III kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal

Ophavsret Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen.](#)

Det gamle Egetræes sidste Drøm. (Et Jule-Eventyr.)

☒ Der stod i Skoven, højt paa Skrænten, ved den aabne Strand, saadan et rigtigt gammelt Egetræ, det var netop tre hundrede og fem og tredsindstyve Aar, men den lange Tid var for Træet ikke mere end ligesaa mange Døgn for os Mennesker; vi vaage om Dagen, sove om Natten, og have da vore Drømme, med Træet er det anderledes, Træet er vaagent i de tre Aarstider, først mod Vinteren har det sin Søvn, Vinteren er dets Sovetid, den er dets Nat efter den lange Dag, som kaldes Foraar, Sommer og Høst.

☒ Mangen varm Sommerdag havde Døgnfluen dandsset rundt om dets Krone, levet, svævet og følt sig lykkelig, og hvilede da, et Øieblik i stille Lyksalighed, den lille Skabning paa et af de store friske Egeblade, saa sagde Træet altid: »Lille Stakkel! kun en eneste Dag er hele dit Liv! hvor kort dog! det er saa sørgeligt!«

☒ »Sørgeligt!« svarede da altid Døgnfluen, »hvad mener Du dermed? Alt er jo saa mageløst lyst, saa varmt og deiligt, og jeg er saa glad!«

☒ »Men kun een Dag, og saa er Alt forbi!«

☒ »Forbi!« sagde Døgnfluen. »Hvad er forbi! er ogsaa Du forbi?«

☒ »Nei, jeg lever maaskee Tusinder af dine Dage, og min Dag er hele Aarstider! Det er Noget saa langt, Du slet ikke kan udregne det!«

☒ »Nei, for jeg forstaaer Dig ikke! Du har Tusinder af mine Dage, men jeg har Tusinder af Øieblikke til at være glad og

52

☒ lykkelig i! Holder al denne Verdens Deilighed op, naar Du dør?«

☒ »Nei,« sagde Træet, »den bliver vist ved længer, uendeligt længer, end jeg kan tænke det!«

☒ »Men saa have vi jo lige Meget, kun at vi regne forskjelligt!«

☒ Og Døgnfluen dandsede og svang sig i Luften, glædede sig ved sine fine, kunstige Vinger, deres Flor og Fløiel, glædede sig i den varme Luft, der var saa krydret med Duft fra Kløvermarken og fra Gjerdets vilde Roser, Hyld og Kaprifolier, ikke at tale om Skovmærker, Kodriver og vilde Krusemynter; der var en Duft saa stærk, at Døgnfluen troede at have en lille Ruus af den. Dagen var lang og deilig, fuld af Glæde og sød Fornemmelse, og naar saa Solen sank, følte altid den lille Flue sig saa behagelig træt af al den Lystighed. Vingen vilde ikke længer bære den og ganske sagte gled den ned paa det bløde, gyngende Græsstraa, nikkede med Hovedet, som den kan nikke, og sov ind saa gladelig, det var Døden.

☒ »Stakkels lille Døgnflue!« sagde Egetræet, »det var dog altfor kort et Liv!«

☒ Og hver Sommerdag gjentog sig samme Dands, samme Tale, Svar og Hensoven; det gjentog sig i hele Slægter af Døgnfluer, og alle vare de lige lykkelige, lige glade. Egetræet stod vaagen sin Foraarsmorgen, Sommermiddag og Efteraarsaften, nu var det snart mod Sovetid, dets Nat, Vinteren vilde komme.

☒ Allerede sang Stormene: »God Nat, god Nat! der faldt et Blad, der faldt et Blad! vi plukke, vi plukke! see til at Du kan sove! vi synge Dig isøvn, vi ruske Dig isøvn, men ikke sandt, det gjør godt i de gamle Grene! de knage derved af bare Fornøielse! sov sødt, sov sødt! det er din tre hundrede og fem og tredsindstyvende Nat, egentligt er Du kun en Aars-Ung! sov sødt! Skyen drysser Snee, det bliver et heelt Lagen, et luunt Sengetæppe om dine Fødder! sov sødt og drøm behageligt!«

☒ Og Egetræet stod afklædt alt sit Løv for at gaae til Ro hele den lange Vinter og i den at drømme mangan Drøm, altid noget Oplevet, ligesom i Menneskenes Drømme.

☒ Det havde ogsaa engang været lille, ja, et Agern havde været dets Vugge; efter Menneske-Regning levede det nu i et *fjerde Aarhundred; det var det største og ypperste Træ i Skoven, med sin Krone ragede det høit over alle de andre Træer og blev seet langt ude fra Søen, var Skibsmærke; det tænkte slet ikke paa, hvormange Øine, der søgte det. Høit oppe i dets grønne Krone

* 53

☒ byggede Skovduerne, og Gjøgen kukkede der, og i Efteraaret, naar Bladene saae ud som hamrede Kobberplader, kom Trækfuglene og hvilede der, før de fløi hen over Søen; men nu var det Vinter, Træet stod bladløs, man kunde ret see, hvor bugtede og krogede Grenene strakte sig; Krager og Alliker kom og satte sig skifteviis der og talte om de strenge Tider, som begyndte, og hvor svært det var at faae Føden om Vinteren.

☒ Det var just den hellige Juletid, da drømte Træet sin deiligste Drøm; den skal vi høre.

☒ Træet havde tydeligt en Fornemmelse af at det var en festlig Tid, det syntes at høre rundt om alle Kirke-Klokker ringe, og dertil var det som paa en deilig Sommerdag, mildt og varmt; det bredte ud saa frisk og grøn sin mægtige Krone, Solstraalerne spillede mellem Blade og Grene, Luften var fyldt med Duft af Urter og Buske; brogede Sommerfugle legede »Tagfat« og Døgnfluerne dandsede, som var Alt kun til for at de skulde dandse og fornøie sig. Alt, hvad Træet igjennem Aaringer havde oplevet og seet omkring sig, drog forbi, som i et heelt Fest-Optog. Det saae fra gammel Tid Riddere og Fruer til Hest, med Fjer i Hatten og med Falk paa Haand, ride gjennem Skoven; Jagthornet lød og Hundene halsede; det saae fjendtlige Soldater i blanke Vaaben og brogede Klæder, med Spyd og Hellebarder, slaae Telt op og atter tage det ned; Vagtilden blussede og der blev sjunget og sovet under Træets udstrakte Grene; det saae Kjærestefolk i stille Lykke mødes her i Maaneskin og skære deres Navne, det første Bogstav, ind i den graagrønne Bark. Cither og Æolsharpe vare engang, ja der laae Aaringer imellem, hængte op i Egens Grene af reisende, muntre Svende, nu hang de der igjen, nu klang de der igjen saa yndelig. Skovduerne kurrede, som *vilde de fortælle, hvad Træet følte derved, og Gjøgen kukkede, hvormangen Sommerdag det skulde leve.

☒ Da var det, som om en ny Livs-Strømning rislede det lige ned i de mindste Rødder og op i de høiestragende Grene, lige ud i Bladene; Træet følte at det strakte sig derved, ja det fornåm med Rødderne, hvorledes der ogsaa nede i Jorden var Liv og Varme; det fornåm sin Styrke tage til, det voxede høiere og høiere; Stammen skjød op, der var ingen Stillestaaen, den voxede meer og altid meer, Kronen blev fyldigere, bredte sig, løftede sig, - og altsom Træet voxede, voxede ogsaa dets Velværen, dets lykسالiggjørende Længsel efter altid at naae høiere, lige op til den lysende, varme Sol.

* 54

☒ Allerede var det voxet høit op over Skyerne, der som mørke Trækfugle-Skarer, eller store hvide Svaneflokke droge hen under det.

☒ Og hvert af Træets Blade kunde see, som havde det Øine at see med; Stjernerne bleve synlige ved Dagen, saa store og blanke; hver af dem blinkede som et Par Øine, saa milde, saa klare; de mindede om kjendte, kjærlige Øine, Barne-Øine, Kjærestefolks-Øine, naar de mødtes under Træet.

☒ Det var et livsaligt Øieblik, saa frydefuldt! og dog, i al den Pryd, fornåm det en Længsel og Lyst efter, at alle de andre Skovens Træer dernede, alle Buske, Urter og Blomster maatte kunne løfte sig med, føle og fornemme denne Glands og Glæde. Det mægtige Egetræ i al sin Herligheds Drøm, var ikke fuldt lykkeligt, uden at have dem med Alle, Smaa og Store, og denne Følelse bævede igjennem Grene og Blade, saa inderligt, saa stærkt som i et Menneskes Bryst.

☒ Træets Krone bevægede sig som om det søgte og savnede, saae tilbage. Da fornåm det Duft af Skovmærker og snart endnu stærkere Duft af Kaprifolier og Violer, det troede at kunne høre Gjøgen svare sig.

☒ Ja, gjennem Skyerne pippede frem Skovens grønne Toppe, det saae under sig de andre Træer voxede og løftede sig som det; Buske og Urter skjøde høit i Veiret; enkelte reve sig løs med Rod og fløi hurtigere. Birken var snarest; som en hvid Lynstraale knittede dens slanke Stamme opad, Grenene bølgede som grønne Flor og Faner; den hele Skov-Natur, selv det brunfjedrede Bør, voxede med, og Fuglene fulgte med og sang, og paa Straaet, der som et langt, grønt Silkebaand løst flagrede og fløi, sad Græshoppen og spillede med Vingen paa sit Skinnebeen; Oldenborrerne brummede og Bierne summede, hver Fugl sang med sit Næb, Alt var Sang og Glæde lige ind i Himlen.

☒ »Men den lille blaa Blomst ved Vandet, den skulde ogsaa med!« sagde Egetræet; »og den røde Klokkeblomst! og den lille Gaaseurt!« - ja Egen vilde have dem Allesammen med!

☒ »Vi er med! vi er med!« sang og klang det.

☒ »Men de smukke Skovmærker fra forrige Sommer - og Aaret forud var her et Flor af Lilieconvaller -! og det vilde Æbletræ, hvor stod det deiligt - og al den Skovpragt i Aaringer, i mange Aaringer -! havde den dog levet og blevet til nu, saa havde den dog ogsaa kunnet være med!«

* [55](#)

»Vi er med! vi er med!« sang og klang det endnu høiere oppe, det syntes, som om de vare fløine foran.

»Nei, det er altfor utroligt deiligt!« jublede den gamle Eeg. »Jeg har dem Allesammen! Smaa og Store! ikke Een er glemt! hvor er dog al den Lyksalighed mulig og tænkelig!«

»I Guds Himmel er den mulig og tænkelig!« klang det.

Og Træet, der altid voxede, fornam at dets Rødder løsnede sig fra Jorden.

»Det er nu det Allerbedste!« sagde Træet, »nu holder mig ingen Baand! jeg kan flyve op til det Allerhøieste i Lys og Glands! og alle Kjære har jeg med! Smaa og Store! Alle med!«

»Alle!«

Det var Egetræets Drøm, og medens det drømte gik en voldsom Storm hen over Hav og Land i den hellige Julenat; Søen væltede tunge Bølger mod Stranden, Træet knagede, bragede og rykkedes op med Bod, netop idet det drømte, at dets Rødder løsnede sig. Det faldt. Dets tre hundrede og fem og tredsindstyve Aar var nu som en Dag for Døgnfluen.

Julemorgen, da Solen kom frem, havde Stormen lagt sig; alle Kirkeklokker ringede festlig, og fra hver Skorsteen, selv den mindste paa Huusmandens Tag, løftede sig Røgen blaalig som fra Alteret ved Druidens Fest, Takkens *Offerrøg. Søen blev mere og mere stille, og paa et stort Fartøi derude, der i Natten havde vel overstaaet det haarde Veir, heisedes nu alle Flag, julefestligt og smukt.

»Træet er borte! Det gamle Egetræ, vort Mærke paa Landet!« sagde Søfolkene. »Det er faldet i denne Storm-Nat! Hvo skal kunne erstatte det; det kan Ingen!«

Saadan Ligtale, kort, men velmeent, fik Træet, der laae udstrakt paa Sneetæppet ved Stranden; og hen over det klang Psalmesang fra Skibet, Sangen om Julens Glæde og Menneskenes Sjæls Frelse i Christo og det evige Liv:

»Syng høit i Sky, Guds Kirkeflok!
Halleluja, nu har vi nok,
Den Fryd er uden Lige!
Halleluja, Halleluja!«

saa lød den gamle Psalme, og hver derude paa Skibet løftedes paa sin Viis ved den og Bønnen, ret som det gamle Træ løftede sig i sin sidste, sin deiligste Drøm Julenat.

*